

MEMO

Aan : Deelnemers kennistafel transport
Van : Merle de Lange en Simone van Dijk
Project : kennistafel Transport gevaarlijke stoffen
Betreft : FAQ
Datum : 1 juli 2019

FAQ's

1. *Gelden de bouwvoorschriften voor ZKG's voor het gehele gebouw als het gebouw geheel ligt binnen het aandachtsgebied, of gelden ze alleen voor gevels aan de zijde risicobron?*

Voor zover een zeer kwetsbaar gebouw is gelegen of mag worden gerealiseerd binnen een aandachtsgebied, moet die locatie worden aangewezen als voorschriftengebied. De bouwvoorschriften gelden voor het gehele binnen het (brand- of explosie)voorschriftengebied gelegen deel van het gebouw.

Zie de nota van toelichting op paragraaf 4.2.14 van het Bbl (Stb. 2018, 291), p. 362:

“De extra bouwtechnische maatregelen staan voorgeschreven in de artikelen 4.91 tot en met 4.96. Dit is een maatregelpakket per scenario, uitgaande van brand en/of explosie. Het gaat om maatregelen ter beperking van de gevolgen van brand en explosies zoals de sterkte van de constructie bij brand, de brandwerendheid van wanden, ramen en deuren, de brandbaarheid van de gevel en het dak, een van de bedreiging (brand) afgekeerde ligging van nooduitgangen, en het voorkomen van de scherfwerking van ruiten.

Bij een voor het verblijven van personen bestemd bouwwerk in een brand- of explosievoorschriftengebied moet het gehele op dat gebied gerichte pakket worden toegepast. Dit geldt echter niet voor gedeelten van het bouwwerk die buiten het voorschriftengebied liggen. Op de regels van het pakket is geen specifiek maatwerk mogelijk. Wel staan deze regels open voor zogenoemde gelijkwaardige maatregelen. Bijvoorbeeld bij een kantine of een kantoorgebouw op een industrieel complex dat bijvoorbeeld is voorzien van een adequate alarmeringsvoorziening voor brand- of explosiegevaar gecombineerd met tijdig en veilig bereikbare en beschermde schuilgelegenheden. Het is mogelijk dat een of meer van de maatregelen uit dat maatregelenpakket, ter beoordeling van het bevoegd gezag, worden aangemerkt als gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Omgevingswet.”

2. *Toepassen van gelijkwaardigheid (i.p.v. bouwkundige maatregelen aan ZKG); onder welke voorwaarden zou dit kunnen?*

Het is aan het bevoegd gezag om te beoordelen in hoeverre een alternatieve maatregel als een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de wet kan worden beschouwd. Artikel 4.7 Ow bepaalt dat met een gelijkwaardige maatregel ten minste hetzelfde resultaat moet worden bereikt als met de voorgeschreven (i.c. bouwkundige) maatregel. Gelijkwaardige maatregelen kunnen betrekking hebben op de specifieke bouwkundige eis (artt. 4.92 tot en met 4.96), maar ook op de functionele eis zoals die in artikel 4.91 van het Bbl is geformuleerd. Een gelijkwaardige maatregel kan dus ook een

fysieke beschermende maatregel in het gebied tussen de activiteit met externe veiligheidsrisico's en het te beschermen gebouw zijn (omgevingsmaatregel), al dan niet in combinatie met technische of organisatorische maatregelen op het gebied van alarmering, vluchtroutes en schuilplaatsen, en communicatie over risico's.

Zie verder de nota van toelichting op het Bkl (Stb. 2018, 292), p. 335 (Beleidsvernieuwing omgevingsveiligheid):

“De mogelijkheid om een brand- of explosieaandachtsgebied niet of ten dele aan te wijzen als brand- of explosievoorschriftengebied geldt niet voor locaties waar het bouwen van een zeer kwetsbaar gebouw is toegelaten. In de eerdergenoemde brief aan de Tweede Kamer waarin de contouren van de beleidsvernieuwing zijn geschetst, is aangegeven dat het nieuwe beleid aan minder zelfredzame personen een effectievere bescherming biedt dan alleen met de risicobenadering kan worden bereikt. Dat betekent dat als een nieuw zeer kwetsbaar gebouw binnen een aandachtsgebied wordt toegelaten, na aanwijzing van die locatie als brand- of explosievoorschriftengebied, op grond van het Besluit bouwwerken leefomgeving voor de bouw daarvan altijd extra bouweisen gelden. Eventueel kunnen gelijkwaardige maatregelen getroffen worden waardoor de kans op een ongewoon voorval of het overlijden van een persoon in een zeer kwetsbaar gebouw kleiner wordt. Dit kunnen bijvoorbeeld maatregelen zijn op het gebied van de inrichting van de fysieke leefomgeving (omgevingsmaatregelen). Voor een optimale bescherming van groepen minder zelfredzame mensen is het devies voldoende afstand tot activiteiten met externe veiligheidsrisico's te houden. Daarom worden bij voorkeur geen nieuwe zeer kwetsbare gebouwen in een aandachtsgebied toegelaten. Door zeer kwetsbare gebouwen zo ver mogelijk van de risicobron te situeren – buiten het aandachtsgebied – of door het treffen van maatregelen hebben deze verminderd zelfredzame personen voldoende gelegenheid om zich in veiligheid te brengen.”

3. *Zijn er andere handvatten om binnen een aandachtsgebied te nuanceren en deze zaken mee te nemen in de overweging (zoals house burning distance, PR contouren)?*

In het omgevingsplan en bij verlening van een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit of een milieubelastende activiteit moet het bevoegd gezag rekening houden met het groepsrisico binnen een aandachtsgebied. Aan die verplichting voldoet het bevoegd gezag door beschermende maatregelen af te wegen voor zeer kwetsbare, kwetsbare en beperkt kwetsbare gebouwen en kwetsbare en beperkt kwetsbare locaties. Bij deze afweging kan het bevoegd gezag de hoogte van het plaatsgebonden risico als indicator gebruiken. Om die reden is in de Omgevingsregeling voor alle activiteiten waarvoor het aandachtsgebied moet worden berekend, bepaald dat de gegevens en bescheiden die bij de aanvraag om een omgevingsvergunning moeten worden verstrekt, naast de 10/-6 contour ook de 10/-7 en de 10/-8 contour van het plaatsgebonden risico moeten bevatten.

4. *Kan de factor 'kans' worden meegenomen in de overwegingen (en het mogelijk niet toepassen van de bouwkundige maatregelen Bbl). Deze vraag zowel in het kader van nieuwe 'zeer kwetsbare gebouwen' en '(beperkt) kwetsbare gebouwen'?*

De factor 'kans' kan worden betrokken bij de afweging van beschermende maatregelen voor beperkt kwetsbare en kwetsbare gebouwen en locaties binnen een aandachtsgebied. Voor zeer kwetsbare gebouwen geldt een bijzondere eis: in het omgevingsplan moeten locaties waar een zeer kwetsbaar gebouw is toegelaten binnen een aandachtsgebied worden aangewezen als (brand- of explosie)voorschriftengebied. De gemeente kan wel toestemming geven om in plaats van de voorgeschreven bouwkundige eis voor nieuwbouw een gelijkwaardige maatregel toe te passen (zie vraag 2).

Factor 'kans' kan derhalve een rol spelen bij de afweging die een gemeente moet maken op grond van artikel 5.15 van het Bkl én bij de aanwijzing van voorschriftengebieden voor kwetsbare en beperkt kwetsbare gebouwen op grond van artikel 5.14 van het Bkl.

Nieuwe omgevingsvergunningen voor het bouwen moeten dan - voor zover een voorschriftengebied is aangewezen - worden getoetst aan de bouwkundige eisen of voldoen aan gelijkwaardige eisen.

Op een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit zijn de instructieregels over externe veiligheid uit hoofdstuk 5 van het Bkl van overeenkomstige toepassing.

5. Voor zeer kwetsbare gebouwen zijn bouwvoorschriften van toepassing, dit geldt zowel voor gebouwen op korte afstand tot de risicobron als op grotere afstand. Zijn er voor het bevoegd gezag nog mogelijkheden om hier eigen keuzes in te maken voor nieuwe 'zeer kwetsbare gebouwen'? Zo ja, hoe?

In het Bkl en het Bbl is geen onderscheid gemaakt tussen locaties binnen een bouwvoorschriftengebied die dichtbij of verder van de risicobron zijn gelegen. Voor deze locaties gelden (na aanwijzing in het omgevingsplan als bouwvoorschriftengebied) extra bouweisen voor nieuw te bouwen gebouwen. Bij de beoordeling of een maatregel als een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Ow kan worden gekwalificeerd, kan de afstand tot de risicobron wel een rol spelen.

Hoe? → RIVM